

การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด
A study of Solid Waste Management Behavior of
People in Khok kruat subdistrict Municipality.

ยศภัทร ยศสูงเนิน¹

วรรณภา รัตนวงศ์²

นงนุช จันทร์ดาอ่อน³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด (2) ศึกษาความรู้ ทักษะ การปฏิบัติ การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้เป็นตามแนวทางของยามาเน่ จำนวน 390 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 78.72 ทักษะการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 58.72 การปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 90.77 (2) พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเทศบาลตำบลโคกกรวด อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.51

คำสำคัญ : การจัดการขยะมูลฝอย, พฤติกรรม

Abstract

The purpose of this descriptive research was to study factors relating to Solid Waste Management Behavior of people in Khok kruat subdistrict Municipality. The sample of the study were 390 persons.

The researching result found that :

1. The revealed that mostly samples had understood about Solid Waste Management and its awareness was about in good level 78.72% and 58.72%, respectively, The exact activity in middle level 90.77%.
2. The behavior of Solid Waste Management of people in Khok kruat subdistrict about 50.51%

Keywords : Solid Waste Management, Behavior

บทนำ

ภาวะการเปลี่ยนแปลงของประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง การปกครอง เทคโนโลยี การคมนาคม และการศึกษา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนในเรื่องต่างๆ เปลี่ยนไป ประชาชนเกิดความต้องการความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นซึ่งการพัฒนาหรือความเจริญก้าวหน้าของประเทศมากยิ่งขึ้น ก็จะส่งผลกระทบต่อในหลายๆ ด้านตามมาเช่นกัน โดยปัจจุบันนี้ขยะเป็นปัญหา

¹ อาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ วิทยาลัยนครราชสีมา

^{2,3} นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ วิทยาลัยนครราชสีมา

สำคัญในระดับโลกที่หลายประเทศต่างประสบปัญหา เนื่องจากมีจำนวนขยะเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งขยะจากการอุตสาหกรรม การเกษตร คริวเรือน และสารเคมีอันตราย ซึ่งล้วนแต่เป็นขยะที่ยากต่อการกำจัด หลายประเทศจึงมีการคิดวิธีที่จะแก้ไขปัญหาขยะ เพื่อลดปริมาณขยะที่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมเนื่องมาจากประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเมืองหลวง เมื่อประชากรในชนบทหลั่งไหลเข้ามาหางานทำชุมชนก็เพิ่มมากขึ้นและสิ่งที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ ขยะย่อมมีมากขึ้นตามไปด้วย จนกระทั่งการกำจัดขยะไม่สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนขยะสร้างปัญหาเป็นอย่างมาก ทั้งทางทัศนียภาพ กลิ่น ความสะอาด ฯลฯ เกิดเป็นปัญหาขยะล้นเมือง ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะแก้ปัญหาในด้านขยะจนทำให้สูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมาก แต่ผลลัพธ์ก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ประชาชนส่วนใหญ่ยังทิ้งขยะไม่เป็นที่ ไม่คัดแยกขยะก่อนทิ้งรวมทั้งขาดความรู้เกี่ยวกับการนำขยะมาใช้ใหม่ และไม่เห็นคุณค่าว่าขยะเหล่านั้นอาจนำมาสร้างประโยชน์ได้ การแก้ปัญหาขยะยวณนั้นเราต้องเริ่มจากจุดเล็กๆ ก่อน โดยเริ่มจากชุมชนก่อน

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ประสบปัญหาขยะเนื่องจากคนไทยไม่มีวินัยในการลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม ฯลฯ เป็นขยะที่ยากต่อการย่อยสลายและขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในการทิ้งขยะที่ติ ซึ่งปัจจุบันองค์กรต่างๆก็ล้วนตระหนักถึงปัญหาขยะและคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหา ขยะเห็นได้จากสิ่งต่างๆเช่น โทรศัพท์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต ที่ต่างนำประเด็นปัญหาขยะและวิธีแก้ไขมาเสนอรวมทั้งมีการณรงค์ต่างๆเช่น การใช้ถุงผ้า การรีไซเคิลขยะ เป็นต้น รวมถึงการคัดแยกขยะซึ่งเป็นวิธีที่เราสามารถนำขยะบางชนิดกลับมาใช้ได้อีกครั้ง โดยผ่านกระบวนการต่างๆหรือการรีไซเคิล แต่คนไทยส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสนใจและตระหนักปัญหานี้เท่าที่ควร

ในปี 2556 กรมควบคุมมลพิษสำรวจปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7,782 แห่ง พบว่า ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยรวม 26.77 ล้าน โดยขยะมูลฝอยร้อยละ 46 มาจากองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ร้อยละ 38 มาจากเทศบาล และร้อยละ 16 มาจากกรุงเทพฯ ปัจจุบันประเทศไทยมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยรวม 2,490 แห่ง แต่เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้องเพียง 466 แห่งเท่านั้นหรือคิดเป็นร้อยละ 19 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 81 นั้นเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกต้อง เช่น เทกองกลางแจ้ง เผาในที่โล่ง ฯลฯ ดังนั้นในปี 2556 ประเทศไทยจึงมีขยะมูลฝอยสะสม 19.9 ล้านตัน ซึ่งมีขนาดใหญ่เท่ากับ “ตึกไบฮอก 2” จำนวน 103 ตึก เรียงต่อกัน (กรมควบคุมมลพิษ : 2556)

กรมควบคุมมลพิษ (2544 : 11-14) ได้กำหนดแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร โดยเน้นรูปแบบของการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องส่งเข้าไปทำลายด้วยระบบต่างๆ ให้น้อยที่สุด สามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำและการแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ (Reuse & Recycle) รวมถึงการกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยหมักหรือพลังงาน โดยสรุปวิธีการดำเนินการตามแนวทาง คือ การลดปริมาณการผลิตขยะมูลฝอย รมรงคให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดการผลิตมูลฝอยในแต่ละวัน การจัดระบบการรีไซเคิล หรือการรวบรวมเพื่อนำไปสู่การแปรรูปเพื่อใช้ใหม่

ในเทศบาลตำบลโคกกรวดได้มีการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และคริวเรือนเพิ่มขึ้น จึงทำให้มีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น และก็มีขยะเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรด้วยเช่นกัน ขยะส่วนใหญ่จะอยู่ในตัวเมืองหรือชุมชน ทำให้สภาพแวดล้อมเป็นมลพิษ ทั้งในน้ำ ในอากาศ และในดิน ซึ่งเป็นผลเสียของผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้นๆ

ดังนั้น การที่จะทำให้การจัดการขยะในชุมชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ก็คือการสร้างแผนการจัดการ และบริหารขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ จึงได้มีเพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน และศึกษาความรู้ทัศนคติ การปฏิบัติ การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด

2. เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ ทักษะ การปฏิบัติ การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี KAP Theory

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ทักษะ การปฏิบัติ และพฤติกรรมของประชากรในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด เป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 6 หมู่บ้าน ในจังหวัดนครราชสีมา โดยได้รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่ชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด จำนวน 390 ชุด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พบว่าเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.67 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.97 ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 38.97 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.10 มีรายได้เฉลี่ย 30,001 - 50,000 บาท /ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 3 - 4 คน คิดเป็นร้อยละ 37.95 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านตนเอง คิดเป็นร้อยละ 87.69 โดยอาศัยอยู่ชุมชนเขตเทศบาลตำบลโคกกรวด จำนวนทั้งสิ้น 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหนองหว้า หมู่ที่ 1, บ้านโคกกรวด หมู่ที่ 2, บ้านดอนแก้ว หมู่ที่ 3, บ้านละลมหม้อ หมู่ที่ 4, บ้านสระมนโอรห์ หมู่ที่ 6 และบ้านโคกเพชร หมู่ที่ 14 คิดเป็นร้อยละ 100.00

2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 78.72 รองลงมา คือ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 20.77 และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 0.51 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยถูกมากที่สุด คือ ขยะเปียก หมายถึง เศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ ร้อยละ 93.85 รองลงมา คือ ขยะเปียกสามารถนำมาทำปุ๋ยหมักได้ ร้อยละ 92.31 และถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หลอดไฟฟ้า และการหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก โฟม สามารถช่วยลดปริมาณขยะได้ ร้อยละ 92.05 และ 89.74 ตามลำดับ ส่วนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่กลุ่มตัวอย่างตอบผิดมากที่สุด คือ การเผาขยะเป็นการจัดการขยะที่ไม่ถูกต้อง ร้อยละ 36.67 รองลงมา คือ ขยะ หมายถึง สิ่งของต่างๆ ที่ไม่มีประโยชน์ และไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์อะไรได้อีก ร้อยละ 26.41 และการคัดแยกขยะก่อนทิ้งช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และขยะแห้ง หมายถึง ขยะพวกกระดาษ พลาสติก เศษเหล็ก แก้ว กระจังอลูมิเนียม ร้อยละ 16.67 และ 12.56 ตามลำดับ

3. ทักษะในการจัดการขยะมูลฝอย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 58.72 รองลงมา คือ มีทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.00 และมีทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 1.28 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยระดับมากที่สุด คือ ท่านเห็นด้วยในการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะในชุมชน ร้อยละ 42.31 รองลงมา คือ ท่านเห็นด้วยในการจัดตั้งธนาคารขยะในชุมชน ร้อยละ 41.54 และท่านคิดว่าการคัดแยกขยะสามารถลดปริมาณการจัดการขยะมาก

น้อยเพียงใด และท่านคิดว่าชุมชนมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการคัดแยกขยะ ร้อยละ 41.28 และ 37.44 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยระดับมาก คือ ท่านเห็นด้วยเกี่ยวกับการคัดแยกขยะในแต่ละครัวเรือน ร้อยละ 43.08 รองลงมา คือ ท่านคิดว่าการคัดแยกขยะสามารถลดปริมาณการจัดการขยะมากน้อยเพียงใด ร้อยละ 41.54 และท่านมีส่วนสำคัญในการลดปริมาณขยะในบ้าน/ชุมชน/ตลาด และท่านคิดว่าการคัดแยกขยะมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ร้อยละ 41.03 และ 40.51 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยระดับปานกลาง คือ สมาชิกในครอบครัวของท่านให้ความสนใจในการคัดแยกขยะที่บ้าน ร้อยละ 29.23 รองลงมา คือ ถ้ามีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะในชุมชนท่านจะมีการเข้าร่วม ร้อยละ 23.59 และถ้ามีการจัดตั้งธนาคารขยะขึ้นมาท่านจะมีการเข้าร่วมกิจกรรม และท่านมีส่วนสำคัญในการลดปริมาณขยะในบ้าน/ชุมชน/ตลาด ร้อยละ 21.54 และ 20.00 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยระดับน้อย คือ การคัดแยกขยะเป็นปัญหาต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน ร้อยละ 26.67 รองลงมา คือ การจัดตั้งธนาคารขยะเป็นภาระในการคัดแยกขยะเพื่อส่งธนาคาร ร้อยละ 24.62 และถ้ามีการจัดตั้งธนาคารขยะขึ้นมาท่านจะมีการเข้าร่วมกิจกรรม และสมาชิกในครอบครัวของท่านให้ความสนใจในการคัดแยกขยะที่บ้าน ร้อยละ 13.59 และ 12.31 ตามลำดับ

และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยระดับน้อยที่สุด คือ การคัดแยกขยะเป็นปัญหาต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน ร้อยละ 30.51 รองลงมา คือ การจัดตั้งธนาคารขยะเป็นภาระในการคัดแยกขยะเพื่อส่งธนาคาร ร้อยละ 15.64 และถ้ามีการจัดตั้งธนาคารขยะขึ้นมาท่านจะมีการเข้าร่วมกิจกรรม และถ้ามีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะในชุมชนท่านจะมีการเข้าร่วม ร้อยละ 4.62 และ 2.31 ตามลำดับ

4. การปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 90.77 รองลงมา มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 7.95 และมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 1.38 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ปฏิบัติทุกครั้ง คือ ท่านทิ้งขยะลงในถังขยะทุกครั้ง ร้อยละ 64.10 รองลงมา คือ ท่านหลีกเลี่ยงการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยการเผากลางแจ้ง ร้อยละ 61.18 และท่านมีการคัดแยกขยะมูลฝอยอันตรายนก่อนทิ้งลงถังขยะ และก่อนทิ้งขยะท่านมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ร้อยละ 58.46 และ 39.74 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยที่ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง คือ ก่อนทิ้งขยะท่านมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ร้อยละ 42.31 รองลงมา คือ ท่านคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น กระดาษ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว ไปขายหรือนำมาใช้ใหม่ ร้อยละ 33.08 และท่านทิ้งขยะลงในถังขยะทุกครั้ง และท่านมีการคัดแยกขยะมูลฝอยอันตรายนก่อนทิ้งลงถังขยะ ร้อยละ 32.31 และ 30.77 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยที่ปฏิบัติบางครั้ง คือ ท่านคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น กระดาษ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว ไปขายหรือนำมาใช้ใหม่ ร้อยละ 28.46 รองลงมา คือ ท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใบใหญ่เพียงใบเดียวใส่สิ่งของมากกว่าใบเล็กหลายๆใบ ร้อยละ 28.21 และท่านคัดแยกเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ เช่น ทำอาหารสัตว์ ทำปุ๋ยหมัก ทำก๊าซชีวภาพ และท่านเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้กลับมาใช้ได้ อีก ร้อยละ 27.95 และ 22.56 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยที่ปฏิบัติน้อยครั้ง คือ ท่านหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติกหรือกล่องโฟม ร้อยละ 41.79 รองลงมา คือ ท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใบใหญ่เพียงใบเดียวใส่สิ่งของมากกว่าใบเล็กหลายๆใบ ร้อยละ 41.79 และท่านคัดแยกเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ เช่น ทำอาหารสัตว์ ทำปุ๋ยหมัก ทำก๊าซชีวภาพ และท่านเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้กลับมาใช้ได้ อีก ร้อยละ 40.77 และ 39.23 ตามลำดับ

และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่เคยปฏิบัติ คือ ท่านเคยนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปจ่ายตลาดแทนการใช้ถุงพลาสติก ร้อยละ 55.90 รองลงมา คือ ท่านหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติกหรือกล่องโฟม ร้อยละ 43.85 และท่านเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้กลับมาใช้ได้อีก และท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใบใหญ่เพียงใบเดียวใส่สิ่งของมากกว่าใบเล็กหลายๆใบ ร้อยละ 31.03 และ 24.10 ตามลำดับ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.51 รองลงมาคือ ระดับสูง และระดับต่ำ ร้อยละ 48.47 และ 1.02 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการคัดแยกที่ขยะมูลฝอยที่ถูกต้องวิธี เป็นผลมาจากการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย ประกอบกับมีการรณรงค์ให้เกิดการคัดแยกขยะในชุมชน ซึ่งแต่ละหมู่บ้านมีการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างเป็นระบบ มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ขยะประเภทเศษอาหารก็นำมาผลิตเป็นก๊าซชีวภาพ ซึ่งสามารถผลิตก๊าซหุงต้มไว้ใช้ในครัวเรือนได้ อันเป็นการทำขยะให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายในชุมชน ทุกๆ สัปดาห์จะมีการทอดกฐินขยะในชุมชน โดยจะมีการนำขยะที่แต่ละครอบครัวได้รวบรวมไว้ภายใน 1 ปี มารวมกันที่วัดเพื่อนำไปขาย ส่วนเงินที่ได้ก็นำไปบำรุงวัด ซึ่งเป็นการนำเอาประเพณีพื้นบ้านอันดีงามมาขับเคลื่อนกิจกรรม ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน ทั้งนี้ก็เกิดจากผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งจนเกิดความร่วมมือของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนช่วยกันดูแลความสะอาดในชุมชน อันส่งผลให้ชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวดสะอาดและน่าอยู่

ทั้งนี้หากมีการส่งเสริมและถ่ายทอดวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นย่อมได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี หากได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานบริหารภายในท้องถิ่นเป็นอย่างดี และต่อเนื่องด้วยแล้ว ย่อมเห็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นเองจากการดำเนินงานโดยภาคประชาชนได้อย่างชัดเจน และมีความยั่งยืนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยรูปแบบต่างๆ ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง ร้อยละ 78.72 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ร้อยละ 20.77 และ 0.51 ตามลำดับ สอดคล้องกับการวิจัยของประชา คงศรีเจริญ (2548) ได้ศึกษาการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนสูง มีความตระหนักต่อปัญหาขยะมูลฝอย ด้านทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง ร้อยละ 58.72 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ร้อยละ 40.00 และ 1.28 ตามลำดับ และด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง ร้อยละ 90.77 รองลงมาคือ ระดับสูง และระดับต่ำ ร้อยละ 7.95 และ 1.28 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

1) ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาอาชีพโดยการนำขยะมารีไซเคิลเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ประโยชน์หรือเป็นวัสดุตกแต่งสิ่งต่างๆ อันจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้อีกทางหนึ่ง

2) การสร้างพฤติกรรมที่ดี เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ควรเริ่มที่กลุ่มผู้สูงอายุที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป จะมีส่วนช่วยเป็นแรงผลักดันการทำงานต่างๆ ที่ดียิ่งขึ้น

3) สนับสนุนให้ชุมชนมีที่รองรับขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น โดยแยกถังขยะเป็นแต่ละประเภทอย่างชัดเจน เพื่อการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ได้แก่ กลุ่มเยาวชน และกลุ่มผู้นำชุมชน เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แล้วนำมาสร้างแผนการจัดการขยะที่เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2) ควรศึกษาวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่หรือสถานที่ตั้งขยะของชุมชน เพื่อรองรับขยะในชุมชนที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในแต่ละวัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2553). ประกาศสำนักทะเบียนกลาง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักรแยกเป็นกรุงเทพมหานคร และจังหวัดต่างๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร สำนักทะเบียนกลางกรมการปกครอง [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://stat.dopa.go.th/stat/y_stat53.html สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤศจิกายน 2557.
- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2546). ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ทางวิชาการเกี่ยวกับคุณลักษณะของถุงพลาสติกใส่มูลฝอยและที่รองรับมูลฝอยแบบพลาสติกที่ใช้ในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ
- กรมควบคุมมลพิษกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2551). คู่มือแนวทางลดคัดแยกและใช้ประโยชน์มูลฝอย. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม 2551.
- กรมควบคุมมลพิษกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2553).
- จิระชัย ไกรกังวาร. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
- ณัฐรตี คงคั่น. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร.
- ธงชัย ทองทวี. (2553). การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา
- ธนภุต บวกขุนทด. (2553). การศึกษารูปแบบการจัดการการเก็บขยะชุมชน กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
- นนทยา ศิริคุณ สุกันญา คำเจริญ และธัญญ์จิตา ฤทธิรินทร์เศรษฐ์. (2549). การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
- ประชา คงศรีเจริญ (2548). การศึกษาการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนในเขตเทศบาล ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
- ปรัชญา ผิวม่วง (2549). การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยรวมของประชาชนที่อยู่ในเขตก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน จังหวัดขอนแก่น
- ปรเมษฐ ห่วงมิตร. (2550). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร
- เพชรวรรณ ศรีวัลย์. (2542). พฤติกรรมการกำจัดขยะของประชาชนในชนบทจังหวัดนครนายก

พิภภัทร แสงสินธุศร. (2550). **การศึกษาระดับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนคร**

ภูเก็ต

วัลย์พร สกุลพอง. (2551). **พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด**

จังหวัดระยอง

สำนักงานทางหลวงชนบท จังหวัดนครราชสีมา. (2554). **แผนที่โครงข่ายสายทางหลวงชนบท**

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ส่วนขยะมูลฝอยและปฏิกูล กรมควบคุมมลพิษ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2554). **ปริมาณมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ปี พ.ศ.**

2536 – 2548 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://pcd.go.th/info_serv/waste_wastethai.html สืบค้น

ข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤศจิกายน 2557

สาทิส อินทรกาแหง. (2551). **เรื่อง พิเศษประจำฉบับ สารพันโรคร้ายจากขยะ . นิตยสารชีวจิตปีที่ 10 ฉบับ 16**

กุมภาพันธ์ 2551 (ฉบับที่ 225) : 42

สิทธิชัย เทวธีระรัตน์ ประสิทธิ์ เฉิดจินดา จตุรภัทร ชัยสุวรรณ เสาวณีย์ โคตรพันธ์ และรักจิต มั่นพลศรี . (2552).

การศึกษาการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมเพื่อจัดการปัญหาขยะขอ ประชาชนท้องถิ่น อำเภอปากช่อง

จังหวัดนครราชสีมา

สุเมธ เคียวอิศเรศ. (2527). **พฤติกรรม**. กรุงเทพมหานคร : โปธิ์สามต้นการพิมพ์.

สุนีย์ สี่สุวรรณ. (2540). **ความรู้ และพฤติ กรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาลบรมราชชนนี**

เขตภาคเหนือตอนบน. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(จัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม),

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรพิน แสงสว่าง. (2539). **จิตวิทยา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สยามศิลป์.